

Welkom in LEEUWARDEN

Welkom in de hoofdstad van Fryslân, start- en finishplaats van de Friese Elfstedentocht en in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa! Leeuwarden heeft zo'n 96.000 inwoners. Het is groot genoeg om zichzelf een stad te noemen, maar meestal voelt ze als een dorp. En dat vinden wij eigenlijk wel fijn. Het is ook een historische stad waar de eerste bewoners zich al tussen 100-300 na Chr. vestigden. In 1435 kreeg Leeuwarden stadsrechten. Haar hoogtijdagen kende de stad in de 16e en 17e eeuw. Sporen van deze geschiedenis zijn door de hele binnenstad te zien. Maar het is ook een hele levendige stad met meer dan 25.000 studenten. Graag nemen wij je mee op onze **stadswandelingen** langs de mooiste plekken van Leeuwarden!

De mooiste bezienswaardigheden hebben we ook op deze kaart gezet. Een echte must-visit is de **Blokhuispoort 49**. Dit was tussen 1580 en 2007 een gevangenis! Maar nu zit er een café, een restaurant, de bieb en in de H-vleugel een Hostel en een heleboel winkeltjes en ateliers. Breng ook een bezoek aan de **Sint Bonifatiuskerk 46** (open: woe t/m zat 14:00-16:00). Met 85m nog steeds de hoogste kerktoren van Friesland. Tussen 1584 en 1747 was Leeuwarden de Hofstad van de Friese Nassau's. Dit zijn de voorouders van de **Nederlandse koninklijke familie**. De sporen van hun verblijf zijn nog steeds te vinden in Leeuwarden. Het **Stadhouderlijk Hof 51** was hun paleis, de **Prinsentuin** hun luthof en ze gingen te kerk in de **Grote of Jacobijnerkerk 43** (open: elke zat 13:00-16:00, 1 juni-13 sept di-zat 11:00-16:00). Maria Louise van Hessen-Kassel, *prinses van Oranje Nassau* woonde in het **Prinsessehof 14**, om de hoek kun je haar indrukwekkende stamboom **59** ontdekken.

Bekijk de stad ook van boven! Vanaf april t/m oktober kun je de scheve **Oldehove 40** beklimmen (ma-zon 13:00-17:00). Entree is €3,50 en boven op de 40m hoge toren heb je een mooi uitzicht over de stad. Liever met de lift? Elke 2e zaterdag v/d maand kun je de **Achmeatoren 55** beklimmen, met 114m het hoogste gebouw van Friesland. Entree is €3,00 en kaartjes haal je online of onderaan de toren bij de VVV.

Ontdek Leeuwarden vanaf het water en je zult een hele andere stad zien. Huur een kano of SUP (citysup.nl) vanaf het **Stadsstrand 6** of huur een elektrische open boot van **Greenjoy 8** (greenjoy.nl) aan de Willemsskade 1 of bij de Blokhuispoort. Je kunt ook mee met een praamtocht door de grachten van Leeuwarden. **Stichting Praamvaren Leeuwarden 10** verzorgt reguliere tochten van april t/m oktober (rondvaarten-leeuwarden.nl). Kaartjes haal je bij **Van der Velde 36** of de **VVV 1**.

Verken je liever de omgeving op de fiets? Huur dan een fiets bij **Fietsstation 058 6** en fiets 'de 8 van Grou' of bezoek één van de stinzen in de omgeving zoals het **Poptaslot** in Marssum (jul-aug) of de **Dekema State** in Jelsum (apr-okt).

Funshoppen

Op onze plattegrond hebben we alle winkelstraatjes roze gekleurd. In de kleinere straatjes zoals de Nieuwe Oosterstraat, Vijzelstraat, Naauw, Kleine Kerkstraat, St. Jacobsstraat en op de Kelders vind je de leukere winkeltjes. Geniet van het beste ijs in de stad bij **La Venezia 32**. En als het lekker was, zeg dan: 'It koe minder'. Dat is de lokale manier om iets positiefs te zeggen. Bij de winkel (of webwinkel) van **De Pluymgraaff 33** koop je cadeautjes om te geven of te houden. **Ny-Na 34** is een winkel vol met retro kleding en spullen die iedereen een beetje gelukkiger maken. Zeg hallo in het lokale dialect Liwwadders: 'A goeie' (ah-goei-juh) en doe je boodschappen vrijdag op de **Markt 35**. De mooiste boeken koop je in de mooiste boekwinkel van Leeuwarden, **Van der Velde 36**. Oefen de zin *bûter, brea & griene tsiis* terwijl je de beste Friese kaas of worst koopt bij **De Zuivelhoeve 37**. Bezoek **Ut Streekie 38** voor de leukste en lekkerste Friese streekproducten, souvenirs en speciaalbieren. En ga naar de **Afûk, Fryske boek- en kadowinkel 39** voor alles in en over het Fries en koop er je origineelste Friese souvenirs. Meer souvenirs vind je bij de **VVV 1** Sophiaalaan 4 (ma 11:00-16:00 di-vrij 10:00-16:00 zat 10:00-15:00). Voor meer informatie kijk op: aguidetoleeuwarden.nl, visitleeuwarden.nl of friesland.nl.

Op zoek naar een **WC? Obe 22** heeft openbare WC's en bij alle winkels en cafés met deze *iepen húske* sticker, mag je ook gratis plassen. Aardig, hè! De meeste winkels zijn geopend van 10:00-18:00. Op maandag gaan ze om 13:00 open. Donderdags is er koopavond en gaan de winkels om 21:00 dicht en zaterdag om 17:00. Supermarkten zijn wel langer geopend. Zondags zijn sommige winkels van 12:00-17:00 geopend.

STADSWANDELINGEN

De beste manier om Leeuwarden te ontdekken is met één van onze tours mee te gaan. Wij verzorgen het hele jaar door stadswandelingen. Onze gidsen kennen de verborgen plekken van de stad en vertellen graag over haar historie en beroemde inwoners zoals Mata Hari, maar weten ook de leukste winkels en mooiste Street Art te vinden. Natuurlijk weten ze ook waar je na de tour lekker kunt eten of drinken.

Je kunt bijna elke dag met één van onze gidsen meelopen (zie voor starttijden het oranje vlak rechtsonder). Op vrijdag beginnen we ietsje later en lopen we een andere route, de **Friese Verhalen Tour**, omdat we die dag de prachtige statenzaal mogen bekijken. We vertellen dan ook wat andere verhalen over de beroemdste Fries, de Friese Taal en de Elfstedentocht. Van april t/m november doen we ook op zondag om 12:00 uur een tour. In april en mei 2020 staat deze tour in het teken van 75 jaar vrijheid en doen we een zogeheten **Tweede Wereldoorlog Tour**. Vanaf juni zullen we ook op zondag weer een algemene tour lopen. Daarnaast doen we elke laatste zondag van de maand om 13:00 uur een **Street Art Tour**! Onze tours worden op **TripAdvisor** al 6 jaar beoordeeld als de beste tours van Leeuwarden!

Taal: Onze stadswandelingen zijn in het Nederlands! Voor de tour van zaterdag om 12:00 uur is er een extra gids aanwezig voor een Engelstalige tour. Zaterdag om 14:00 uur en in juli en augustus op dinsdag & donderdag om 13:30 is er ook een extra gids voor een Duitstalige Tour. Friese, Spaanse en Italiaanse tours zijn op aanvraag ook mogelijk.

Wij beginnen hier

Het **startpunt** van onze tours is het Oldehoofsterkerkhof, het plein voor de scheve oldehovetoren. Onze gidsen wachten bij de ingang van Obe. **Prijs:** Aan het einde van onze openbare tours mag je zelf bepalen wat je de tour waard vindt middels een vrijwillige bijdrage. En om teleurstellingen te voorkomen, onze tours zitten soms vol, raden we je aan om je **aan te melden** via onze website! Onze tours duren ongeveer 1,5 uur.

Naast onze wekelijkse wandelingen bieden wij ook een aantal **thematische tours** aan. Zoals de Street Art Tour, Mata Hari Tour en de 2e Wereldoorlog Tour. Het is ook mogelijk om een stadswandeling **exclusief te boeken voor eigen gezelschap**. Dit kan op elk moment van de week, het hele jaar door. Stuur ons een e-mail naar info@aguidetoleeuwarden.nl of bezoek onze website. www.aguidetoleeuwarden.nl Wil je ons gelijk bereiken? Je kunt Henk appen op +31 615314728.

Je kunt ons ook vinden op YouTube, Instagram en Facebook! En wil je recensies lezen of er eentje schrijven? Zoek dan naar **A Guide to Leeuwarden** op TripAdvisor, Facebook, Google of Zoover.

Lekker ite

Dit is Fries voor eet smakelijk! **Koffie, thee & lunch:** Voor een gezond ontbijt, lunch of diner aan het water, ga je naar het hippe brugwachtershuisje **Stek 1**. Voor het leukste personeel en het lekkerste ontbijt, lunch, koffie en brownies en diner ben je van harte welkom bij **Brownies & Downies 2**. Voor heerlijke, verse en huisgemaakte gebak, lunch en smoothies ga je naar **Barvevoets 3**. **Douwwe Egberts Café 4** is de gezelligste huiskamer van de stad met goede koffie en goed gezelschap. **Huize kwast 5** heeft een mooi terras aan de gracht en was één van de favoriete pekken van Mata Hari. Bij **Brasserie de Spiegelaar 6** kun je ook op het terras aan de gracht zitten en heb je bovendien het mooiste uitzicht op de Waag. Voor een gastvrije lunch, diner of tussendoortje ben je op het zonnige terras van **De Walrus 7** van harte welkom. Biologisch ontbijten en lunchen doe je bij **Broodje Bewust 8**. Ga voor de lekkerste Vietnamese lunch en huisgemaakte dranken naar **Banh & Coffee 9**. **Post-Plaza 10** is een uniek Hotel & Grand Café, gevestigd in het oude Postkantoor van Leeuwarden. Wacht niet op bijzondere momenten maar maak gewone momenten bijzonder bij **Proefverlof 11**.

Restaurants: Ontdek de Koreaanse keuken in Friesland bij **Seoulmates 65**. **Eetcafé Spinoza 66** is het gezelligste restaurant van het Noorden met ook een goed veganistisch menu. Bij **TOTT Leeuwarden 67** vind je de lekkerste huisgemaakte, op houtskool gegrilde saté! Probeer eens wat anders en ga voor **Afghaanse Tapas** bij de **Leeuwarden lounge 68**. Voor echt goed biologisch Fries eten ga je naar **Eindeloos 69**. Bij **Mimma 70** ontdek je authentieke huisgemaakte Italiaanse gerechten.

Cultureel Verantwoord

In 2018 was Leeuwarden de Culturele Hoofdstad van Europa, maar ook nu valt er nog genoeg te genieten op cultureel gebied! In het **Fries Museum 13** is altijd wel iets te zien! Ontdek de geschiedenis van Friesland en kom oog in oog te staan met beroemde Friezen als Mata Hari en Grutte Pier. Of geniet van werk van (wereld) beroemde kunstenaars en slow design van toonaangevende ontwerpers. In het Fries Verzetmuseum maak je kennis met Friesland in oorlogstijd. Het **Keramiekmuseum Prinsessehof 14** is hét Rijksmuseum van het Noorden. De wereldberoemde M.C. Escher is er geboren. In het iconische stadspaleis in hartje Leeuwarden maak je kennis met het Nassau- en Escherverleden, drink je thee in de museumtuin en laat je je verrassen door de wisselende tentoonstellingen.

Ga met je gezin op avontuur in het prijswinnende **Natuurmuseum Fryslân 15**! Tip: t/m 3 jan 2021 expositie GIF, oog in oog met levende giftige dieren! Stap **Museum-huis Van Eysinga 16** binnen, één van de mooiste huizen van Nederland: vergaap je aan de prachtige stijlkamers en ga op ontdekkingstocht in de personeelszone. **'t Andere Museum 17** is een verrassend verhalenmuseum met een grote collectie oldtimers, radio's, meccano, treinen, kant en textiel. Of kom (sfeer) proeven bij het **Beerenburger Museum 18**. De **Grutterswinkel 19** is een ouderwetse supermarkt en in de **Museumhaven 20** liggen oude schepen van minstens 50 jaar oud. In kunstuimte H47 **21** zijn wisselende (kunst) tentoonstellingen te zien. Net zoals bij **Paviljoen Obe 22**, een podium voor literatuur, kunst en taal. Bij kenniscentrum **Tresoor 23** wordt informatie van én over Fryslân verzameld, beheerd, verbonden en gepresenteerd om inzicht te geven in heden, verleden & toekomst. Het Leeuwarder archief **Historisch Centrum Leeuwarden 24** vertelt het verhaal van Leeuwarden in een geheel vernieuwde en veel grotere vaste presentatie (vanaf 20 mei). Het **Pier Pander Museum 25** toont het werk van deze Friese beeldhouwer. Daarnaast is er buiten het centrum ook nog een **Landbouwmuseum 26** in Leeuwarden!

Buiten de musea is er ook genoeg te genieten. Bekijk bijvoorbeeld eens een Art-House film bij **Slieker** of bezoek een voorstelling van **Tryater**. In Leeuwarden vindt je ook genoeg **cultuur op straat**! Loop eens door de Bollemanssteeg en ontdek op bijna elke deur een gedicht, met recht een **poëziesteeg**. Zoek de **Miniature People Leeuwarden** van Michel Tilma, op zijn Instagram en Facebookpagina kun je ook een googlemaps kaart vinden. Of bewonder de **Microgalerieën** aan de Ewal. Ook hebben we hier prachtige **Street Art**. In de Prinsentuin zie je een portret van **Saskia van Uylenburgh 58**, de vrouw van Rembrandt. Ze is in 1612 in Leeuwarden geboren en 400 jaar later heeft Klaas Lageweg haar gepixeld weergegeven. Een stukje verderop heeft LJ van Tuinen een portret van **Maria Louise 59** gemaakt. Als je goed om je heen kijkt ontdek je nog veel meer, zoals **Mata Hari 61** door Roy Schreuder! Of de **Alma-Tadema 62** muur van Harke Broersma. Bezoek ook Parkeer-garage de **Klenderij 63**. Hier zijn in 2019 meer dan 35 kunstenaars bezig geweest op het Writer's Block - Mural Art Festival! Nog meer ontdekken? Op elke Free Tour laten we Street Art zien en elke laatste zondag van de maand doen we een speciale Street Art Tour. Wil je zelf op zoek naar Street Art? Kijk op leeuwarden.streetartcities.com. Op onze Free Tours geven we je nog veel meer tips voor je verblijf in Leeuwarden.

Tsjoch is het Friese woord voor proost! Heb je zin om wat lekkers te drinken? Dan kun je bij de volgende **cafés en pubs** prima terecht: **Speciaalbier café De Markies 27** is het walhalla voor liefhebbers van speciaalbier in Friesland! Het biercafé heeft meer dan 250 speciaalbieren op de bierkaart en daarnaast 12 wisseltappen. **Dr. Watson 28** is de allereerste speak easy bar van Leeuwarden. Vind deze bar en geniet van de heerlijkste luxe dranken. **Café de Strohoed 29** staat in de Café Top 100 van Nederland en is een gezellig bruin café met verschillende speciaalbierjes. Bij de Irish Pub **Paddy O'Ryan 30** hebben ze veel verschillende bieren op de tap en kun je ook heerlijk eten. En kijk ook even bij **Drankenspecialzaak Jelle 31** voor de grootste keus in bier, wijn en gedistilleerd van Noord-Nederland.

Plattegrond Leeuwarden

STADSWANDELING

Leeuwarden Free Tours

 Nederlands: dinsdag, woensdag, donderdag 13:30, vrijdag 15:00, zaterdag 12:00 & 14:00 en van april t/m november zondag* 12:00
*in april en mei 2020 is de tour van zondag een 2e Wereldoorlog tour. Daarnaast elke laatste zondag v/d maand: Street Art Tour 13:00

 English: Saturday 12:00 (noon) Deutsch: Jeden Samstag 14:00 Uhr und im Sommer auch jeden Dienstag und Donnerstag 13:30 Uhr.

Start: Onze stadswandelingen beginnen op het Oldehoofsterkerkhof, het grote plein voor de Oldehove (de scheve toren). Onze gidsen wachten bij de ingang van **Obe**. Dit is tegenover de muurschildering van Maria Louise. **Aanmelden** wordt aanbevolen en kan via onze website!

Free Tour: Betaal zelf wat jij de tour waard vindt!

Kijk op onze website om te reserveren, extra tours en meer informatie
Website: **www.aguidetoleeuwarden.nl**
E-Mail: **info@aguidetoleeuwarden.nl**
WhatsApp: **0031 615314728**

A GUIDE TO LEEUWARDEN

Koffie, thee & lunch

- 1 Stek Leeuwarden *
- 2 Brownies & Downies *
- 3 Barvoets
- 4 Douwe Egberts Café
- 5 Huize Kwast *
- 6 Brasserie de Spiegelaa*
- 7 De Walrus *
- 8 Broodje Bewust
- 9 Banhs & Coffee
- 10 Grand Café Post Plaza *
- 11 Eet en Drinklokaal Proefverlof *
- 12 Grand Café de Friesche Club *
- Bij de * kun je ook avondeten.

Musea & tentoonstellingen

- 13 Fries Museum:
Alles over Friesland, kunst, cultuur en geschiedenis di-zon 11:00-17:00
- 14 Keramiekmuseum
Prinsessehof: di-zon 11:00-17:00
- 15 Natuurmuseum Fryslân
di-zon 10:00-17:00
- 16 Museumhuis van Eysinga:
Luxe woonhuis uit de 18e eeuw woe-zat 10:00-16:00 zon 12:00-16:00
- 17't Andere Museum:
Van Oldtimers tot textiel woe-zon 13:00-17:00, Jul-Sept ook di
- 18 Beerenburger Museum:
oude distilleerderij di-zat 10:00-17:00
- 19 De Grutterswinkel:
Ouderwetse supermarkt di-zat 10:00-17:00
- 20 Museumhaven Leeuwarden
- 21 Kunstruimte H47
woe-zon 12:00-17:00
- 22 Paviljoen Obe: Podium voor taal, literatuur en kunst. di-zon 11:00-17:00
- 23 Tresoar: Informatiecentrum met kleine tentoonstellingen ma-vrij 10:00-22:00, zat 10:00-21:00, zon 10:00-18:00
- 24 Historisch Centrum LWD:
Het verhaal van Leeuwarden. di-vrij 11:00-17:00, zat-zon 13:00-17:00
- 25 Pier Pander Museum:
Frieze Beeldhouwer zat-zon 13:00-17:00 (1 juni-okt)
- 26 Fries Landbouwmuseum

Cafes en Pubs

- 27 Speciaalbir café De Markies
- 28 Dr. Watson
- 29 Café de Strohoed
- 30 Paddy O'Ryan
- 31 Drankenspecialzaak Jelle

Funshoppen

- 32 La Venezia
- 33 De Pluymgraaff
- 34 Ny-Na
- 35 Vrijdagsmarkt
- 36 Van der Velde
- 37 De Zuivelhoeve
- 38 Ut Streekie
- 39 Afûk

Bezienswaardigheden

- 40 Oldehove: Scheve toren uit 1529 ma-zon 13:00-17:00 April tot November
- 41 Sint Anthony Gasthuis:prachtige tuin met historische huizen
- 42 Boshuisen Gasthuis: Hofje uit 1652
- 43 Grote of Jacobijnerkerk
zat 13:00-16:00, zomers ook di t/m vrij
- 44 Voormalige Joodse Synagoge
- 45 Centraal Apotheek: Jugendstil gebouw uit 1905
- 46 Sint Bonifatiuskerk: R.K. kerk uit 1884 van P.J.H. Cuypers.
Open: woe t/m zat 14:00-16:00
- 47 Kanselarij: Gebouw uit 1566
- 48 Gabbema Gasthuis: Jugendstil hofje uit 1906
- 49 Blokhuispoort: Voormalige gevangenis
- 50 Mata Hari's geboortehuis
- 51 Stadhoudelijk Hof: Voormalig verblijf van de stadhouders
- 52 Stadhuis uit 1715
- 53 Waag uit 1590
- 54 Passage de la Baleine
- 55 Achmea Toren: Hoogste gebouw in Friesland (114m)
Open: elke 2e zaterdag van de maand
- 56 Love fontein (11 fonteinen)
- 57 Oude Stadsbegraafplaats: 19e eeuwse begraafplaats * buiten de kaart bij de 2e rotonde rechts
- 14 M.C. Escher's geboortehuis

Street Art

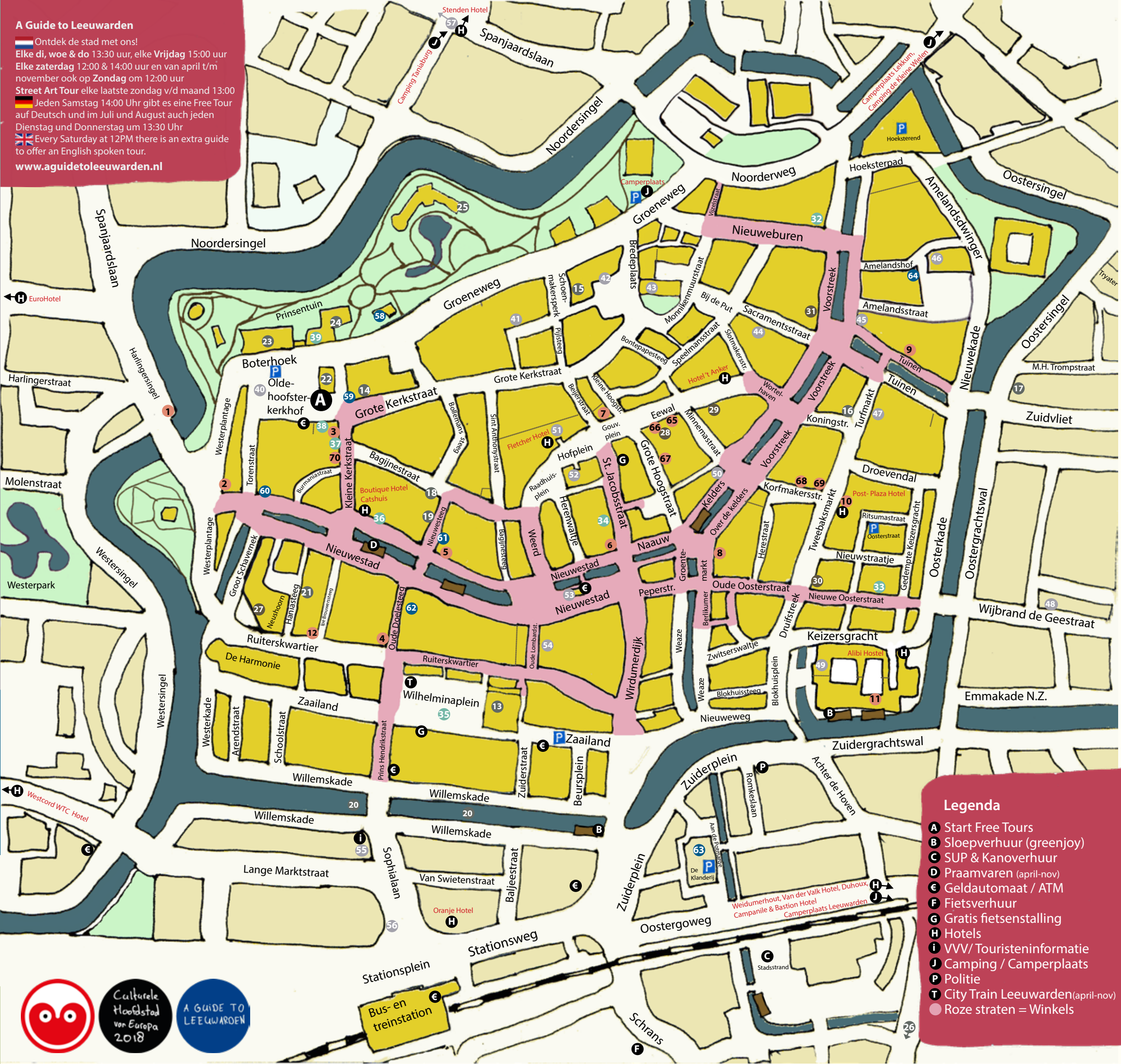
- 58 Saskia van Uylenburgh
- 59 Maria Louise van Hessen-Kassel
- 60 Fast Forward
- 61 Mata Hari
- 62 Alma Tadama's A Coign of Vantage
- 63 Parkeergarage De klanderij
- 64 Miyamoto Musashi

Restaurants

- 65 Seoulmates
- 66 Eetcafé Spinoza
- 67 TOTT Leeuwarden
- 68 Leeuwarden Lounge
- 69 Eindeloos
- 70 Mimma

A Guide to Leeuwarden

Ontdek de stad met ons!
Elke di, woe & do 13:30 uur, elke Vrijdag 15:00 uur
Elke zaterdag 12:00 & 14:00 uur en van april t/m november ook op Zondag om 12:00 uur
Street Art Tour elke laatste zondag v/d maand 13:00
Jeden Samstag 14:00 Uhr gibt es eine Free Tour auf Deutsch und im Juli und August auch jeden Dienstag und Donnerstag um 13:30 Uhr
Every Saturday at 12PM there is an extra guide to offer an English spoken tour.
www.aguidetoleeuwarden.nl

Legenda

- A Start Free Tours
- B Sloepverhuur (greenjoy)
- C SUP & Kanoverhuur
- D Praamvaren (april-nov)
- € Geldautomaat / ATM
- F Fietsverhuur
- G Gratis fietsenstalling
- H Hotels
- i VVV/ Touristeninformatie
- J Camping / Camperplaats
- P Politie
- T City Train Leeuwarden(april-nov)
- Roze straten = Winkels